

THESES⁴
PHILOSOPHICÆ,

Quas Auspice & Propitio
D. O. M.

Adolescentes, Magisterii Candidati,
IN ACADEMIA MARESCHALLANA,
Die 20 Julii, Anno 1638.

IN PVBLICO CLARISSIMORVM PHILOSO-
PHORVM CONSENSV PROPVGNA-
BUNT, Ab aurora ad meridiem.

PRÆSIDE IOANNE SETONO.

*Nos & refellere sine pertinacia, & refelli sine iracundia
parati sumus. CICERO. TVSCVL. QVÆST.*

A B E R D O N I Æ,
Imprimebat Eduardus Rabanus.

Sinceris, piisque, almæ Pacis
cultoribus dicant & conse-
crant Candidati.

*Nemo adeo in arma promptus, ut non idem
pretium quietis quam periculî malit.*

Radit in naturali sua
historia Plinius, quædam
esse germanitatis mala, semper
cohærentia, semper gemella,
nunquam in foetu singula, arctum
adeo est inter ista, mutuum quasi amicitiae foedus,
& incredibile societatis commercium. Refert S.
August. Romanos, cõjunctissimas Virtutis & Ho-
noris aedes, (pro diis habentes, quæ dantur à Deo)
constituissè. Eloquentiæ parens Cicero narrat,
Medicorum Principem Hippocratem, scriptum re-
liquisse, quosdam fuisse fratres, quorum, cum-
simul ægrotare cõpissent, eodem tempore ingra-
vesceret, eodem levaretur morbus. Non tantum
fuit horum, quantum Heliconis & Halcyonis, dul-
cium

cium Musarum & aureæ Pacis commercium: hanc illæ tanquam sororem amant, complectuntur, exosculantur, sine eadem languent, contabescunt, emoriuntur: læta enim Pax, regula est justitiæ, morum custodia, foelicissima Musarum nutrix, foecundissima omnium virtutum genitrix, omnium bonorum cumulus & plenitudo: quantum enim est virtutū, ut bello dissolvitur, ita hujus vinculo colligatur. Truculentū, igitur Martem tyrannum, Mœcenates Clementissimi (charior nobis quavis munificentia, salus) cui quicquid libet (nullo, innocentia, ubi tuta sit, relicto asylo) impune licet, ferale & infernale monstrum, quod nos vivos membratim depasceretur, animis lethale venenū, extremam corporibus luem, certam Musarum perniciem, Tartareum omnium bonorum everriculum profligetur, ac densissimam hanc, nobis jam diu impendentem infortunii nubem, diram minantem procellam discutiatis, supplices à vobis deprecamur. Sudum & serenum reddite Cœlum, quò Musis, nebuloso aere, certissimo sævissimæ futuræ tempestatis (avertat Numen) nuncio, tantum non suffocatis, in libero æthere respirare liceat. Sunt forte sui Musis pravi, noxii-que humores, ad quos purgandos, non sanguinea Bellona, quæ eas, transfixo pectore perdat, sed fido medico Æsculapio, qui secta tantum vena sanat, opus est. Quid multa? belli dispendia, quibus varia tot voluminum moles turgescit, ac almæ Pacis compendia, quæ melius sentiuntur quam phaleratis verbis, & multo quæsitæ orationis paratu exprimuntur,

exprimuntur, epistolii minime conveniunt compendio. Ut idcirco verbo nos expediamus, teterimā hanc pestem, piissimi & charissimi, almæ Pacis antistites, fortes & constantes depellatis, metu tremula, & merito querula Musarum soboles, supplices obnixè rogamus. Hoc votum nostrum, hæc spes, hæc fiducia. Vestræ autem operæ pretium fuerit, pronum nostrum obsequium, sincerus vestri amor, omnium piorum gaudium, vestra laus, secura Musarum tranquillitas, optata patriæ salus, Dei, cunctis rebus præferenda gloria. Hoc faxit Omnipotens, omnium rerū Moderator DEUS, in secula benedictus Amen. Valete.

Vestræ Clementiæ humillimè addicti,

ALEXANDER	DOLLASIUS,
ALEXANDER	ROSSÆVS,
DAVID	SVANÆVS,
DAVID	WEDDERBVRNVS,
FRANCISCUS	IRVINVS,
IOANNES	MELVINVS,
IOANNES	SLEICHÆVS,
ROBERTVS	IRVINVS,
ROBERTVS	KETHÆVS,
THOMAS	IONSTONVS,
THOMAS	SANDERVS.

F I N I S.

THESES LOGICAE.

THESIS I.

Universale est natura una, apta inesse multis, ac de iisdem predicabilis.

2. Genus, non est specierum sibi sub-
*jectarum tantum potentiale, seu potestati-
vum.*

3. Perperam affirmat Hurtad. predicationem anima-
lis de individuis genericis, hoc & illo animali, Esse gene-
ris de suis individuis, cum animal, totam naturam ho-
rum animalium exprimat, ac de iisdem complete, quod
speciei, non generi convenit; predicetur. Rectius multo ta-
lis predicatione, speciei de suis individuis esse statuitur.

4. Omnes species, predicamentales non sunt, & ali-
cui subjecta generi, sed quaedam, omnes categorias tran-
scendentes.

5. Cajetanus, eximia vir eruditione, & praeclare de
schola (si multorum ingenia, spinosa sua subtilitate minus
lacerasset) meritis, predicabilium naturam non satis asse-
quutus est, sed magnus in parvis lapsus, naturam in uno
tantum individuo repertam, speciem esse predicabilem cen-
suit, quod speciei natura plane repugnat: est enim una in
multis.

A

6. Affirmat

THESES LOGICÆ.

6. *Affirmat Arriaga, unam speciem infimam, sub duplici genere infimo collocari posse, cujus differentia constitutiva, sit ex duabus differentiis inadequatis Metaphysice composita, V. G. differentiam, sub predicabili in quid, & quale quid: quo, nobis nihil absurdius videtur, cum, hac Dialecticæ formula admissa, eadem species infima, in diversis quoque categoriis, duplici subjecta generi summo, collocari possit, quæ per diversas differentias inadequatas adequate constituatur, quod nemo ut arbitramur nisi agrè concedet.*

7. *Differentia essentialis, est quorundam individuum de quibus enunciari apta est, totum potestativum, speciei autem quam constituit pars tantum.*

8. *Primo modo, tertio & quarto propria, ad quartum predicabile, solo secundo modo excluso, pertinent.*

9. *Album, sensitivum, risibile, accidenti proprio vel communi, ut volet, accenseat opponens.*

10. *Quædam accidentia propria, à suo subjecto, nulla ratione avelli possunt, cum hæc seperatio, eorum naturæ repugnet, & contradictionem involvat.*

11. *Accidentia, respectu speciei tantum, & non singularium sub specie contentorum, propria dicuntur, cum illi soli & non his conveniant.*

12. *Universalitatis habitudinem in accidente proprio, sola individua & non species terminant: illorum enim & non speciei respectu universale dicitur.*

13. *Omne accidens proprium, necessarium cum suo subjecto nexum includit, licet subjectum cum illo, nullo necessitatis vinculo cohereat.*

14. *Qui risibilitatem, quarto predicabili, albedinem, nigredinem, calorem, frigus, humiditatem, siccitatem, quinto annumerant, falluntur: cum nullum horum, ullius subjecti respectu, ad quartum vel quintum predicabile pertineat.*

15. *Accidentia propria v. g. risibilitas, rationalitas, intellectus*

THESES LOGICÆ.

intellectus, voluntas, subjecto adesse vel abesse possunt, tum privativè, tum positivè, absque ejusdem interitu, haud minus quam quodlibet accidens commune, quod idcirco ab ipsis, per separabilitatem vel inseparabilitatem minime distinguitur.

16. Entis & substantia ratio, creatori & creatura, substantia & accidenti analogæ non est, sed univoca, cum eadem sit ubique utriusque ut sic, ratio: quod divina, omnipotentis Numinis majestati nihil derogat, nec creaturam creatori æqualem arguit, cum ratio entis & substantia in DEO, per differentiam infinite perfectiorem quam in creaturis contrahatur, sitque Deus, ens in se, à creatura independens, quæ absque efficaci & jugi creatoris conservantis influxu, à momentum existere nequit, quin ilico in nihilum, unde est extracta reverteretur.

17. Accidens completum, ad inferiora univoce refertur, de quibus secundum rem & rationem ex æquo enunciari potest.

18. Hoc idem est novem predicamentorum genus.

19. Substantia una numero manens, est contrariarum susceptiva.

20. Eadem est substantia & accidentis materialis cujuslibet, quæ quantitatis extensio, & non alia hujus, illorum alia:

21. Materia, sua exuta quantitate; nullas habet partes integrantes, nec penetrabiles, nec (inanis distinctio) impenetrabiles, sed tota existit ut spiritus, in quavis spatii parte indivisibilis.

22. Omnes materiae partes, ad indivisibile punctum, separata quantitate fluere, nulla nos rationis necessitas cogit, nec suadet probabilitas credere, cum idem quod quantitate affectæ spatium occupare possint.

23. Nihil est tempore notius, explicatu nihil difficilius. Alii propriam ejus extensionem, sedem in Categoriis mereri arbitrantur: alii ob mendicantiam à motu aut mobili quantitatem, exclusum volunt. Tempus nos à categoriis exulare vo-

THESES LOGICÆ.

lumus, ens quippe rationis tantum, & nihil in motu reale: nam ut verè præceptor Arist. ait; si nullus esset intellectus, tempus non esset, ab intellectu idcirco, in quo esse objectivum tantum habet, dependet.

24. Nihil est reale & Physicum in patre & Domino, quod non sit in coelibe & quovis alio, quo à filio & servo differant.

25. Sola potentia naturalis activa, exclusa omni passiva, in qualitatis categoria collocanda est.

26. Ratio visi in pariete, signi ab homine instituti v. g. hederae, & sacri, nimirum panis, vini, aqua, nihil est reale, sed ens rationis tantum.

27. Sicut eadem est numero substantia; accidentis materialis & quantitatis extensio, eadem quoque est distantia, idem ubi.

28. Corpus, à proprio ubi, intrinsece denominatur, licet ipsi minime inhereat.

29. *Motus* locutio, quo res de loco in locum transfertur, & ubi, quo alicubi sita dicitur, soli quantitati & nulli alii accidenti materiali insunt: ideoque cetera omnia, loco moveri & ubicari, non intrinsecè sed per denominationem extrinsecam tantum dicuntur.

30. Materia & formæ substantiales, verè per motum realem & Physicum locum mutant, & novum, priori deperdito locum & ubi acquirunt, nullo tamen in se recepto motu ejusve termino, sed quia alia moventur, extrinsecè moveri dicuntur.

31. Syllogismus est oratio, in qua quibusdam positis, diversum quid à positis sequitur, eò quod hæc sunt.

32. Tres tantum agnoscimus figuras, quartam autem Galeni figuram, ut inutilem & superfluum rejiciendam censemus.

33. Demonstratio, est syllogismus, ex veris, primis, immediatis

THESES LOGICÆ.

immediatis, notioribus prioribus causisque conclusionis constans.

THESES PHYSICÆ.

THESIS I.

*Principia sunt, quæ nec ex sese
nec ex aliis, sed omnia ex ipsis sunt.*

2. *Totum Physicum, ab omnibus suis
partibus simul sumptis, reipsa non distin-
guitur: omnis idcirco superadditus modus
ut superfluus ablegandus est.*

3. *Quum causa, effectui sit prior, & hic illa posterior,
quod est effectus, nequit esse sua causa causa secundum esse
seu existentiam; alioquin vel esset simul prius & posterius
vel omnis causa, non esset suo effectui prior.*

4. *Salva prioris thesæos veritate, rectè tritum illud:
Causæ sunt sibi invicem causæ, affirmatur.*

5. *Materia prima & forma substantialis materialis,
subjectum & accidens, mutuam exercent causalitatem: alia est
immaterialis & spiritalis forma ratio.*

6. *Inter materiam & finem est reciprocatio in ratione
causa & causati: materia enim, causa forma & compositi,
utriusque est in genere causa finalis effectus.*

B

7. *Forma*

THELES PHYSICÆ.

7. *Forma formam è subjecto expellit, & introductio unius, est causa expulsionis alterius, illaque prior, at expulsio illa, non est causa materialis introductionis alterius, ideoq; illa, ut quidam Philosophantur, in genere causæ materialis prior.*

8. *Dum fenestra, aeris impulsu patefit, impulsus est apertionis causa efficiens, at nullo modo apertionis in genere causæ materialis effectus, eaque posterior: cum aer impellens, fenestra motum non efficiat, ut in locum ejus introductus, sed ut contingens & impetum illi, prius tempore vel instanti, quam fenestra locum occupet imprimens: aer autem fenestrae apertæ locum occupans, apertionis est causa, non effectiva sed formalis, per formalem, illorum duorum corporum, in eodem loco repugnantiam.*

9. *Suar. affirmat, formam esse causam materiæ quoad esse, quine illud tuat, quasi de se ipse supplicium sumens, locutionis improprietatem statim agnoscit.*

10. *Causa efficiens & finalis, sunt sibi invicem causæ, non secundum diversa modum, sed & secundum idem, ita ut altera alteræ, mutua sit Physica & realis existentie causa: unde necessario sequitur mutua utriusque prioritas & dependentia.*

11. *Actionis subjectum non est agens à quo est, sed passum in qua recipitur.*

12. *Finis, non modo causam secundam effectivam, finitam & creatam, sed & primam infinitam movere & allicere potest, at hæc nullam in finem causalitatem exereet.*

13. *Dua res, nequeunt simpliciter esse simul, ita ut una sit altera, in uno genere causa prior, & eadem, in diverso posterior, ut quidam hand indocti (indocti) docent.*

14. *Sitne aeris ingressus, apertionis fenestrae causa formalis, an hæc illius, determinet & quam volet partem eligat opponens, contraria nobis constanter propugnanda, relicta.*

13. Violentus

THESES PHYSICÆ.

15. *Violentus gravium & levium motus localis, haud minus interno principio activo, formæ substantiali v. g. & innata qualitatî motrici, quam externo impellenti tribuendus est.*

16. *Minimè ignavus pugil, Hirtad. Vasq. haud imparè viribus athletam aggreditur, & multis verbis, magnoque ut ipsi videtur, argumentorum pondere contra eum contendit, inania & imaginaria esse extra Cælum sp̄atia, apta corporibus repleri. Sed frustra sudat, ut Herculem firmissimo scipioni innixum prosternat; citius enim aquam in filice, quam extra Cælum, vacuum corporibus repleri aptum reperiet.*

17. *Corpori extra Cælum existenti, adverbia loci, ubi ibi, alicubi &c. convenirent, possitque extra Cælum & in vacuo moveri.*

18. *Corporis localiter mori, in singulis locis durationem, temporis instans, adequatè mensurat.*

19. *Dum corpus localiter movetur, nullibi existit, id est, in nullo individuo, adequato, certo, designabili (an satis planè?) & determinato loco est, ita ut hoc tempore v. g. hora, quadrante, vel qualibet alia pro libitu nominanda temporis differentia, in hoc loco vel sp̄atio, majore vel minore esse verè dici possit.*

20. *Omnis motus, sive successivus sive instantaneus, actuat subjectum relinquendo ipsum formæ privatum, & in potentia ad eandem; cum formæ & ejusdem privatio, eidem subjecto simul & semel, eodem puta temporis instante inesse possint, v. g. formæ ignis in materia ligni, & privatio ejusdem, actus ambulandi & libertas, quæ privationem necessario includit. Imo res, ejusque privatio, aternitate simul sunt.*

21. *Mobile, toto tempore unius horæ quiescens, non necessario ad ultimum terminativum horæ intrinsecè quiescit, sed in illo ultimo instanti terminativo mutari, ac aliter se habere potest.*

THESES PHYSICÆ.

22. *Mobile corporeum, eodem hora spatio quiescens, in ultimo momento terminativo, localiter mutari nequit, sed necessario, ad ultimum terminativum temporis intrinsecè, immutatum manet.*

23. *Perperam Molina (teste quodam Neoterico) affirmat ultimū non esse illius mutationis successiva quæ post quietem incipit, esse primum non esse quietis, ideoque in illo instanti terminativo extrinsecò quietis, posse mobile aliter se habere: at ultimū non esse motus, necessario est ultimū esse quietis.*

24. *Indivisibilia & puncta corporis, verè & Physicè moventur, non tantum per spatii puncta, sed ipsam spatii latitudinem emetiuntur, omnes & singulas v. g. linea partes obundo.*

25. *Punctum, ab omni corpore separatum, cuncta, cum loci indivisibilia, tum partes, motu successivo pertransiret.*

26. *Sua cuique rei finita competit propria & intrinseca duratio, permanenti permanens. successiva continuo fluxu transiens. Rerum immaterialium & incorruptibilium duratio, ævum ritè nuncupatur, sed aliud alio, subiecti natura accommodatum, perfectius est. At nullum ævum, alterius est mensura, cum nullius rei permanentis duratio, DEO, angelo vel homini, ex alijs ævo innotescat.*

27. *Ignis ignem, ut plantam planta, absens & extinctus generare potest.*

28. *Ex puri uligine provenire anguillas, autor est Aristoteles, idem de ostreis ac cæteris vado vel saxo adhærescentibus affirmat Plinius. Sic in lignis cariosis teredines, agilesque nascuntur vermiculi, quorum animantium imperfectorum causa principalis, ac proprius præcipuusque genitor est, aliud ejusdem natura animal, ut musca musca (mas an fœmina gignat, ac sitne aliquod in his sexus discrimen, disquirat opponens) rana rana.*

29. *Antiquior*

THESES PHYSICÆ.

29. *Antiquorum Philosophorum quidam, Zenonis motum localem negantis errorem, solide & lepidè ambulando confutavit, unde nemo nisi simili errori affinis colligat; motum localem in visum incurrere; sola enim res permanens, visus est objectum.*

30. *Haud parum anxius est S. August. ut ipsum mortis articulum inveniat: tempus ante & post mortem, cunctis notum, moriendi punctum inventu difficillimum judicat. Querit idcirco, moriaturne homo dum vivit, an dum est mortuus, an vero inter duo hæc extrema, aliquod sit medium tanquam utriusque confinium? Cujus questionis decisione, tanquam mortalibus incognita, omissa, cum vulgo loquendum concludit. Enimvero singula temporis puncta, quibus quæque oriantur & occidant animantes determinare, subtilioris forte est indaginis. Nobis videtur homo non vivens, sed mortuus mori, imo mortuum esse, prius esse natura quam mori, ideoque nullum vitæ mortisque tempus medium agnoscimus, sed vivere vel mortuum esse hominem, simpliciter affirmamus.*

31. *Elementa in proprio & naturali loco, gravia & levia non sunt, seu non gravitant & levitant: quæ communis & vera plurimorum Philosophorum sententia, urinatorum, grandi, aquæ ipsis incumbentis mole & pondere minime pressorum experientia, satis dilucide non probatur, sed huic solide rationi ut firmissimæ ædificium basi innititur hæc veritas: Elementa, ad nativam & patriam sedem, ut optata ibi quiete fruantur & quiescant, feruntur: ergo illic neque gravia neque levia sunt.*

32. *Licet frigus ut unum, & calor ut octo, eandem subjecti partem simul informare nequeant, calor tamen ut octo, frigidi ut unum vel octo actionem in subjectum non retardat nec remoratur, quo minus in momento frigefaciat.*

33. *Perperam Philosophorum quidam, calorem, qualitatem positivam agnoscentes, frigus, ejus absentiam*
C
& puram

THESES PHISICÆ.

et puram privationem statuunt: frigoris enim entitatem realem et positivam confirmat, positiva ejusdem, calorem à subjecto effective expellentis operatio.

34. Calor et frigus sunt accidentia, à subjectis quibus insunt realiter diversa, et non ipsorum corporum substantia, quod actualis ab ipsis separatio probat, est enim calor in aqua sine igne, in igne frigus, sine admistione substantiæ frigide.

35. Communis et trita multorum Philosophorum in schola sententia, primarum qualitatum quaternionem ponit, quæ quidem communior quam verior est: duæ tantum revera sunt qualitates primæ, calor et frigus: humor et siccitas, temere et gratis, qualitates statuuntur, (non sunt privationes) tales siquidem nec in se cognoscuntur, nec ex effectu, nec aliunde nobis innotescunt. Operativas non esse, ex eo abunde constat, quod universa totius Oceani aqua, et tota, universa terra siccissima moles, unam nequeant pluviam humectare aut exsiccare.

36. Omnis, materia ad formam substantialem suscipiendam dispositio, in instanti absolvitur.

37. Gradus intensiōis, quibus qualitas v. g. calor intenditur, Suar. Hurtad. et c. dissimiles et heterogeneos, homogeneos et similes arbitrantur alii, quorum nos sententia lubentes accedimus, calorem ut octo, et calorem, ut unum ut duo, primi gradus calores tantum, à se invicem differre, favente Numine propugnaturi.

38. Corpus lucidum ut octo, passum illuminatum ut septem illuminare, ejus lumen intendendo nequit.

39. Ferrum candens, ardentis fornacis calore calefactum, ejusque vehementissimam actionem passum, tantum habet in se ignis, quantum solidissima brumalis, sub polo glacies: cujus assertionis veritas, huic manifestæ rationi ut firmissimæ basi innititur: eandem materiam, plures non subordinatæ formæ substantiales, simul et semel informare nequeunt.

40. Sol in aere lumen, calorem in aqua ignis corrumpunt:

THESES PHYSICÆ.

punt: at nullus, licet luculentissimus ignis, lignum, plumam &c. destruere potest, cum idem sit (in celebri nostra veritatis schola) conservationis & corruptionis principium & causa.

41. Nullum corpus, secundum se totum, calidum aut frigidum, humidum aut siccum, aut coloratum existit.

42. Nulla corporis externa superficies tota, colore tincta est, nec aliqua alia qualitate affecta.

43. Qualitatum primarum partes, continuas esse Philosophorum vulgus existimat, quæ tamen revera sunt discreta, nullo utpote vinculo sibi coherentes: quæ igitur ratione, ex talibus unum numero coalescat, opponenti discutiendum relinquimus.

44. Anima intellectiva, prius corpus informat quam sit in eodem.

45. Anima rationalis, suo non assistit corpori, ut mobili motor, sed verè id informat, cujus variæ partes animatæ, non continua, ut multis placet, sed inanimati interventu discreta unione coherent.

46. Tenet Neotericorum quidam, bruta, v. g. canes, negationes, ut foramina & vacuitates, per species insensatas à DEO infusas cognoscere. O DEO dilectum hominem! cujus vel cani, species infundere non dedignetur Numen: O sapientissimum canem! qui non entia, sicut res veras angeli, per species infusas cognoscat.

47. Anima est actus primus corporis naturalis organici, potestate vitam habentis.

48. Duplex est intellectus: alius agens, patiens alius. Ille est facultas quadam spiritalis, anima rationalis, non cognoscitiva, sed speciei intelligibilis productiva tantum: hic inorganica est anima potentia, cognoscitiva.

THESES

THESES ETHICAE.

THESIS I.

Plura & utilis est, inter Philosophos controversia, quo habitus pacto, ad actus concurrant, & qua ratione potentiam, ad operandum facilem & promptam reddant. Aureol. Durand. &c. in solo causa formalis genere, potentiam, illi tantum inherendo, absque omni effectivo in actum influxu juvare tenent. Capreol. Occam. Suar. &c. effective concurrere contendunt, virtutum & vitiorum actus una cum potentia producendo. Utrique aliquid, neutri totum exprimunt: utraque sententia quadantenus vera, neutra completa & totam exprimens veritatem, cum habitus in utroque genere causa, formalis nimirum & effectiva concurrant.

2. Habitus potentiam juvare potest, ad actum se ipso intensiorem producendum, ut v. g. habitus intensus ut duo, ad actum ut quatuor.

3. Quum habitus vitii ut octo ex hypothesis, sit in eodem instanti, quo liber virtutis actus exercetur, hominem à tali actu retrahens, ejusque voluntatem retardans, & ad contrarium vitii actum inclinans, qui possit contrarius virtutis habitus, in eodem momento produci, difficultate non caret: tempore immediate

THESES ETHICÆ.

diatæ sequenti non producitur, cum actio productiva & terminus productus, duratione debeant esse simul. Hunc nodum sic dissolvendum judicamus: virtutis actio & vitii habitus, simul in primo instanti existunt, in secundo autem instanti, habitus virtutis, expulso vitio gignitur.

4. Bonum & finis, non sunt due res diversæ, sed re plane idem, seque mutuo ponunt & tollunt.

5. Summum hominis bonum, in opibus & pecuniarum affluentia situm non est, licet omnia pecuniis possideantur, ac illis cuncta obediant.

6. Trahimur omnes laudis studio, & optimus quisque maxime gloria ducitur: nullius quoque boni jacturam, tam iniquo animo ferunt homines, quam honoris & gloria, in ea tamen, cæci tantum intellectus judicium, summi boni rationem, quam prava voluntas appetat, invenit.

7. Bona externa, ad felicitatem non requiruntur: virtus enim haud minus sui specimen dat, minnsve in adversis quâ prosperis lucet: ut enim, in tempestate gubernator, miles in acie, ita in egestate & rei familiaris jactura, robustique adversis diu tolerandis, animi patientia & constantia cognoscuntur.

8. Virtutes morales sunt inter se necessario jugatæ & coherentes, cum mutuum sibi præstent auxilium, & alia aliis perfectionem addant.

9. Ad effrenatas utriusque appetitus, irascibilis & concupiscibilis actiones cohibendas, ne rationem turbent, voluntatemque ad se trahant, opus est habitibus, qui crebris actionibus comparati, utrique appetitui insint.

10. Hi habitus, perfectæ virtutis rationem nequaquam obtinent, quia neque electio neque perfectæ libertas, quas condiciones, perfectæ virtutis notio requirit, inferiori appetitui conveniunt.

11. Habitus fortitudinis & temperantiæ, in voluntate gignuntur, dum circa temperantiæ & fortitudinis materiam actus

THESES ETHICÆ.

elicit. Haud enim exiguam difficultatem, in amplectendo contra passionum impetus bono, experitur voluntas, adeo ut iis non alligetur solum, sed interdum quasi invita rapiatur.

THESES METAPHYSICÆ.

THESIS I.

Subsistentia substantia singularis completa, non est sufficiens suppositi argumentum; cum parti, perfecta & completa competat subsistentia.

2. *Juxta tritam & vulgarem subsistentiæ, in totalem & partialem distinctionem, materia incomplete, complete compositum subsistere dicitur; qua nobis distinctio, cum minime placeat, totalem, perfectam & completam subsistentiam, materia, haud minus quam toti ex materia & forma coalescenti composito, tribuendam censemus.*

3. *Nulla compositi materialis subsistentia, ex gemina, materia & forma subsistentia partiali, nec aliquo subsistentiæ complemento (ut subtiliori quidam Philosophi acumine comminiscuntur) coalescit (communis hic est plurimorum error) sed unica in cunctis est, & simplex. Frustra enim multiplicatur, nulla urgente necessitate res.*

4. *Substantiam spiritualem, v. g. Angelum, animam rationalem, totam in toto & in singulis partibus totam existere, communis est multorum consensus: materiale autem, omne, extensum esse, ac diversas ejus partes, diversis loci subjectique partibus respondere tenent: quibus nos minime ad-*
stipulamur.

THELES METAPHYSICÆ.

stipulamur, cum, materiali aque ac immateriali, indivisibilis existendi modus conveniat, sitque totum in toto, & in singulis partibus totum.

5. Rejicienda plane est eorum sententia, qui Deum, ante mundum à se conditum, & nunc extra Cælum, spatium aliquod infinitum, sua presentia replere affirmant.

6. Angelus extra Cælum existens, non potest dici, hic aut illic, aut alicubi esse, nec ulla ratione per se moveri: cum in illis spatiis, eodem sit quo in chimera modo.

7. Perperam nititur quidam, necessariam Angelici motus per spatium divisibile & extensum successionē, ex peripatetica motus definitione (motus est actus entis in potentia, ut in potentia) astruere; cum intelligentiam, per medium extensum, motu continuo in instanti moveri, nihil vetet.

8. Angelus, toto tempore quiescens, nulla necessitate ad ultimum instans terminativum intrinsecum illius temporis quiescit, sed in instanti intrinseco moveri potest localiter, ita ut illud instans sit motui intrinsecum, extrinsecum quieti.

9. Angelus, divisibiliter in loco existens, motu continuo & successivo, unam loci partem priusquam aliam, partim acquirendo partim relinquendo, moveri potest.

10. Substantia spiritali, spatium punctualiter occupanti, motus continuus & successivus, per spatium extensum minime repugnat.

11. Eandem esse rei spiritalis & materialis naturam & essentiam censemus, cum, nullo contraria sententia fundamento nitatur.

12. Potest intelligentia, ad ultimum instans terminativum hora quiescens intrinsece & inclusive, ita ut in illo instanti quiescat, immediate post (idest tempore immediate sequenti) moveri, mutatione locali indivisibili (nodus vindice dignus) qua, tota in spatio simul & semel, & non tota prius in una parte spatii, deinde in alia, ut in successivo motu contingit, constituitur.

THESES METAPHYSICÆ.

13. *Hujus motus indivisibilis, quo mobile simul & semel in spatio extenso ponitur, adequata mensura non est instans, quia instans instanti non est immediatum, sed tempus nostrum successivum.*

14. *Individua & tota simul existens, naturalis Angelis operatio, non propria & intrinseca sua, nec extrinseca alterius Angelicæ operationis duratione, nec ævo, sed tempore successivo & continuo, sicut nostri intellectus operationes, mensuratur.*

15. *Tempus, rerum corporearum & caducarum durationem metitur, aliter tamen quam Angelorum ævum: hoc enim inadæquate tantum & ex parte, illam autem simpliciter, adæquate & perfecte.*

16. *Recte Durandus; non ævum sed nostrum tempus, vere & proprie esse Angelicæ durationis mensuram tenet.*

17. *Tempus, est Angelicæ durationis homogenea & ejusdem rationis mensura, & non heterogenea, ut perperam opinatur Durandus, cujus ratio est, quod tempus extensum & successivum sit. Angeli, individua & tota simul (sublestum argumentum) duratio.*

18. *Si duorum Angelorum alter, uni Cæli parti, alter alteri, extreme à priori parte diffite oppositus esset, ipsi à se invicem minime distarent.*

19. *Potest intelligentia, totam rerum universitatē, immota & ab omni loco absoluta, ita ut ubique (imaginarie) nullibi sit, pro libitu pervagari.*

F I N I S.